

Kolmapäev, 12. september 2018

P8_TA(2018)0342

ELi ja USA suhete seis**Euroopa Parlamendi 12. septembri 2018. aasta resolutsioon ELi ja USA suhete seisu kohta (2017/2271(INI))**

(2019/C 433/11)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse dokumenti „Ühtne visioon, ühine tegevus: tugevam Euroopa – Euroopa Liidu üldine välis- ja julgeolekupoliitika strateegia“, mille esitas komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 28. juunil 2016, ning komisjoni ja Euroopa välissteenistuse 7. juuni 2017. aasta ühisteatist vastupanuvõime strateegilise käsitluse kohta ELi välistegevuses (JOIN(2017)0021),
- võttes arvesse 28. novembril 2011 Washingtonis ja 26. märtsil 2014 Brüsselis peetud ELi ja USA tippkohtumiste tulemusi,
- võttes arvesse ühisavaldusi, mis tehti 28. ja 29. novembril 2016 Washingtonis toimunud õigusloojate Atlandi-ülese dialoogi 79. parlamentidevahelisel kohtumisel, 2. ja 3. juunil 2017 Vallettas toimunud õigusloojate Atlandi-ülese dialoogi 80. kohtumisel, 5. detsembril 2017 Washingtonis toimunud õigusloojate Atlandi-ülese dialoogi 81. kohtumisel ning 30. juunil 2018 Bulgaarias Sofias toimunud õigusloojate Atlandi-ülese dialoogi 82. kohtumisel,
- võttes arvesse komisjoni 28. aprilli 2015. aasta teatist „Euroopa julgeoleku tegevuskava“ (COM(2015)0185),
- võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 6. aprilli 2016. aasta ühisteatist Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Hübriidohtudega võitlemise ühine raamistik. Euroopa Liidu lahendus“ (JOIN(2016)0018),
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu eesistuja, komisjoni presidendi ja NATO peasekretäri 8. juuli 2016. aasta ühisdeklaratsiooni ELi mõukogus ja Põhja-Atlandi Nõukogus 5. ja 6. detsembril 2016. aastal heaks kiidetud ühise ettepanekute kogu kohta ning 14. juuni ja 5. detsembri 2017. aasta eduaruandeid selle rakendamise kohta,
- võttes arvesse ELi ja NATO 2016. aasta ühisdeklaratsiooni,
- võttes arvesse 18. detsembril 2017. aastal avaldatud USA riikliku julgeoleku strateegiat ja 19. jaanuaril 2018. aastal avaldatud USA riiklikku kaitsstrateegiat,
- võttes arvesse Euroopa julgeoleku tugevdamise algatust,
- võttes arvesse 2015. aastal välisasjade nõukogus vastu võetud ELi kliimadiplomaatia tegevuskava,
- võttes arvesse Pariisi kokkulepet, otsust 1/CP.21, ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 21. istungjärku (COP21) ja Kyoto protokolliga osaliste koosolekuna toimuvat konventsiooniosaliste 11. konverentsi (CMP11), mis peeti 30. novembrist 11. detsembrini 2015. aastal Pariisis,
- võttes arvesse nõukogu 22. novembri 1996. aasta määrust (EÜ) nr 2271/96, mis käsitleb kaitset kolmanda riigi vastuvõetud õigusaktide eksterritoriaalse kohaldamise mõju ja nendel õigusaktidel põhinevate või neist tulenevate meetmete eest ⁽¹⁾,

(¹) EÜTL 309, 29.11.1996, lk 1.

Kolmapäev, 12. september 2018

- võttes arvesse oma 13. märtsi 2018. aasta resolutsiooni ELi piirkondade ja linnade rolli kohta ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 21. istungjärgul vastu võetud Pariisi kliimakokkuleppe täitmisel, eriti selle punkti 13 (²),
  - võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Atlandi-üleste suhete kohta, eriti 1. juuni 2006. aasta resolutsiooni ELi ja USA suhete parandamise kohta Atlandi-ülese partnerluslepingu raames (³), 26. märtsi 2009. aasta resolutsiooni Atlandi-üleste suhete olukorra kohta pärast valimisi Ameerika Ühendriikides (⁴), 17. novembri 2011. aasta resolutsiooni 28. novembril 2011 toimuva ELi ja USA tippkohtumise kohta (⁵) ning 13. juuni 2013. aasta resolutsiooni ELi rolli kohta laiemal Atlandi-ülese partnerluse edendamisel (⁶),
  - võttes arvesse oma 22. novembri 2016. aasta resolutsiooni Euroopa kaitseliidu kohta (⁷),
  - võttes arvesse oma 13. detsembri 2017. aasta resolutsiooni ühise välis- ja julgeolekupoliitika rakendamise aastaaruande kohta (⁸),
  - võttes arvesse oma 13. detsembri 2017. aasta resolutsiooni ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika rakendamise aastaaruande kohta (⁹),
  - võttes arvesse oma 8. veebruari 2018. aasta resolutsiooni UNRWA olukorra kohta (¹⁰),
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 52,
  - võttes arvesse väliskomisjoni raportit ja rahvusvahelise kaubanduse komisjoni arvamust (A8-0251/2018),
- A. arvestades, et ELi ja USA partnerlus põhineb tugevatel poliitilistel, kultuurilistel, majanduslikel ja ajaloolistel sidemetel, ühistel väärtustel, nagu vabadus, demokraatia, rahu ja stabiilsuse edendamine, inimõigused ja õigusriik, ning ühistel eesmärkidel, nagu heaolu, julgeolek, avatud ja integreeritud majandused, sotsiaalne progress ja kaasatus, kestlik areng ja konfliktide rahumeelne lahendamine, ning arvestades, et nii USA kui ka EL on demokraatlikud õigusriigid, kus toimivad kontrolli- ja tasakaalustussüsteemid; arvestades, et kuigi ELi ja USA partnerluses on lähiajal mitmeid probleeme ja häireid, on põhilised pikas plaanis siiski tugevad ning ELi ja USA kui sarnaselt meelestatud partnerite vaheline koostöö jääb väga oluliseks;
- B. arvestades, et tuginedes ühiste väärtuste ja jagatud põhimõtete tugevale alusele, peaksid EL ja USA kaaluma alternatiivseid viise Atlandi-üleste suhete tugevdamiseks ning olulistele probleemidele tõhusalt reageerimiseks, kasutades selleks kõiki olemasolevaid suhtluskanaleid; arvestades, et USA Kongress ja Euroopa Parlament etendavad seadusandjatena meie demokraatlikes süsteemides olulist ja mõjukat rolli ning peaksid kasutama oma koostöö täit potentsiaali, et säilitada demokraatlikku, liberaalset ja mitmepoolset korda ning edendada stabiilsust ja järjepidevust meie kontinendil ja maailmas;
- C. arvestades, et globaliseeruv, üha keerukam ja üha rohkemate jõukeskustega maailmas peaksid ELil ja USA-l olema tähtis ja konstruktiivne juhtroll, millega nad kindlustavad ja toetavad rahvusvahelist õigust, edendavad ja kaitsevad põhiõigusi ja põhimõtteid ning otsivad koos lahendusi piirkondlikele konfliktidele ja ülemaailmsetele probleemidele;
- D. arvestades, et EL ja USA seisavad silmitsi geopoliitiliste muutuste ajastuga ning peavad lahendama sarnaseid keerukaid ohtusid, nii tavapäraseid kui ka hübriidohtusid, mida tekitavad riiklikud ja valitsusvälised osalejad nii lõunast kui ka idast; arvestades, et küberrünnakud on üha sagedasemad ja keerukamad ning ELi ja USA vaheline koostöö NATO kaudu võib täiendada mõlema jõupingutusi ning kaitsta valitsuste elutähtsaid kaitse- ja muid sidetaristuid; arvestades, et nende ohtude vastu võitlemiseks on vaja rahvusvahelist koostööd;

(²) Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0068.

(³) ELT C 298 E, 8.12.2006, lk 226.

(⁴) ELT C 117 E, 6.5.2010, lk 198.

(⁵) ELT C 153 E, 31.5.2013, lk 124.

(⁶) ELT C 65, 19.2.2016, lk 120.

(⁷) Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2016)0435.

(⁸) Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2017)0493.

(⁹) Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2017)0492.

(¹⁰) Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0042.

Kolmapäev, 12. september 2018

- E. arvestades, et EL tunnustab USA jätkuvat sõjalist toetust ELi julgeoleku ja kaitse tagamiseks, ning arvestades, et EL võlgneb tänu kõigile ameeriklastele, kes ohverdasid Kosovo ja Bosnia konfliktides oma elu Euroopa julgeoleku tagamiseks; arvestades, et EL püüab praegu oma julgeolekut kindlustada strateegilise autonoomia suurendamise kaudu;
- F. arvestades, et USA on otsustanud kärpida oma rahuvalve eelarvet ÜROs 600 miljoni USA dollari võrra;
- G. arvestades, et ettearvamatum USA välispoliitika tekitab rahvusvahelistes suhetes üha suuremat ebakindlust ning võib teha ülemaailmsel areenil ruumi teiste osaliste esilekerkimiseks, nagu Hiina, kelle poliitiline ja majanduslik mõju on maailmas kasvamas; arvestades, et paljud olulised Aasia riigid, kes seisid varem USA-le lähemal, on pöördumas Hiina poole;
- H. arvestades, et EL on ka edaspidi täiel määral pühendunud mitmepoolsusele ning ühiste väärtuste, sealhulgas demokraatia ja inimõiguste edendamisele; arvestades, et reeglitel põhinev rahvusvaheline kord tuleb kasuks nii USA-le kui ka ELile; arvestades, et seda silmas pidades on ülimalt oluline, et EL ja USA tegutseksid ühiselt ja koostöös reeglitel põhineva korra toetuseks, mida tagavad tugevad, usaldusväärsed ja tõhusad riikidevahelised organisatsioonid ja rahvusvahelised institutsioonid;
- I. arvestades, et USA ja Euroopa partnerlus on olnud ülemaailmse majandusliku, poliitilise ja julgeolekukorra jaoks ülimalt oluline enam kui seitsekümmend aastat; arvestades, et Atlandi-üleses suhtes on vaja lahendada mitmeid probleeme ning see on alates Donald Trumpi presidendiks valimisest mitmes küsimuses üha suurema surve all;
- J. arvestades, et kliimapolitiitika on ELi üldise välis- ja julgeolekupoliitika strateegia osana integreeritud välis- ja julgeolekupoliitikasse ning et on tugevdatud seoseid energia- ja kliima, julgeoleku ja arengueesmärkide ning rände ja õiglase ja vaba kaubanduse vahel;
- K. arvestades, et EL on ka edaspidi täiel määral pühendunud reeglitel põhinevale, avatud ja mittediskrimineerivale mitmepoolsele kaubandussüsteemile; arvestades, et WTO on ülemaailmse kaubandussüsteemi keskmes kui ainus institutsioon, kes saab tagada tõeliselt võrdsed tingimused;
- L. arvestades, et nii USA kui ka EL peaksid toetama Lääne-Balkani riikide püüdlusi Atlandi-ülese kogukonnaga ühineda; arvestades, et selleks on lisaks ELi suuremale kaasatusele otsustava tähtsusega ka USA jätkuv pühendumus;
- M. arvestades ELi kasvavat vastutust tagada oma julgeolek strateegilises keskkonnas, mis on viimastel aastatel märkimisväärselt halvenenud;
- N. arvestades, et Euroopa julgeolek tugineb ühise strateegilise autonoomia saavutamise eesmärgile, mida tunnistasid 2016. aasta juunis Euroopa Liidu üldises välis- ja julgeolekupoliitika strateegias 28 riigipead ja valitsusjuhti;

Üldine ühistel väärtusel põhinev raamistik

1. tuletab meelde ja kinnitab, et ELi ja USA pikaajaline partnerlus ja liit peaks jätkuvalt põhinema jagatud ühistel väärtustel, nagu vabadus, õigusriik, rahu, demokraatia, võrdõiguslikkus, reeglitel põhinev mitmepoolsus, turumajandus, sotsiaalne õiglus, kestlik areng ja inimõiguste, sh vähemuste õiguste austamine, ja nende väärtuste edendamisel ning kollektiivsel julgeolekul, pidades esmatähtsaks konfliktide rahumeelset lahendamist; rõhutab, kui tähtis on nende eesmärkide saavutamiseks tugevdada ELi ja USA suhteid, mis on globaliseerunud maailmas üks peamisi koostöötelgi;

2. peab tervitatavaks komisjoni presidendi Jean-Claude Junckeri ja USA presidendi Donald Trumpi vahel 25. juulil 2018 Washingtonis toimunud kohtumist, mis tähistab kahepoolsete suhete paranemist; võtab teadmiseks nende avalduse ja valmisoleku teha jõupingutusi selle nimel, et vähendada kaubanduse valdkonnas Atlandi-üleseid pingeid; tuletab sellega seoses meelde karistusliku iseloomuga tollimaksude hävitavat mõju; kinnitab samal ajal, et toetab laiaulatuslikku ja terviklikku lähenemisviisi kaubanduslepingutele ja mitmepoolsusele;

Kolmapäev, 12. september 2018

3. rõhutab, et ELi ja USA suhe on ülemaailmse stabiilsuse üks peamisi tagatisi, mille alusel püüti pärast Teise maailmasõja lõppu kindlustada ühiskondades rahu, jõukust ja stabiilsust ning luua eeskirjadel ja väärtustel põhinev mitmepoolne poliitiline ja majanduskoostöö ning kaubandussüsteem; kinnitab taas, et ELi ja USA suhe on strateegiline ja siiras ning et tugev Atlandi-ülene side on mõlema poole ja maailma huvides; on veendunud, et praegune ühekülgne poliitika „Ameerika kõigepealt“ kahjustab nii ELi kui ka USA huve, vähendab vastastikust usaldust ning võib ka mõjutada ülemaailmset stabiilsust ja heaolu laiemalt; tuletab meelde ELi huvi arendada pikaajalisi, vastastikku kasulikke partnerlusi, mis rajanevad ühistel väärtustel ja põhimõtetel, mis on tähtsamad kui lühiajaline kauplemisest saadav kasu;

4. rõhutab, et see partnerlus ei piirdu üksnes kitsalt välispoliitika- ja kaubandusküsimustega, vaid hõlmab ka selliseid valdkondi nagu (küber)julgeolek, majandus-, digitaalsed ja finantsküsimused, kliimamuutused, energia, kultuur ning teadus ja tehnoloogia; rõhutab, et need küsimused on omavahel tihedalt seotud ja neid tuleks käsitleda ühes üldises raamistikus;

5. tunneb muret lähenemisviiside pärast, millega USA on Donald Trumpi presidendiks valimise järel asunud lahendama üleilmseid probleeme ja piirkondlikke konflikte; rõhutab, kui tähtsad on ELi jaoks Atlandi-ülensed suhted ja pidev dialoog ELi ja USA vahel olulistel teemadel; soovib selgust selles osas, kas aastakümnete jooksul välja kujunenud Atlandi-ülene suhe on meie Ameerika partneritele ikka veel oluline; rõhutab, et partnerluse üldine väärtuspõhine raamistik on hädavajalik kogu maailma majanduse ja julgeoleku toetamiseks ja edasiseks tugevdamiseks; toonitab, et teemad, mis USA ja ELi ühendavad, peaksid kokkuvõttes kaaluma üles teemad, mis neid lahutavad;

6. rõhutab, et sellises rahvusvahelises süsteemis, mida iseloomustab püsivalt ebastabiilsus ja ebakindlus, on Euroopa kohustus tagada oma strateegiline autonoomia, et astuda vastu üha arvukamatele ühistele probleemidele; rõhutab seetõttu Euroopa riikide vajadust säilitada enda võime üksi oma huvide kaitsmiseks otsuseid teha ja tegutseda; tuletab meelde, et strateegiline autonoomia on nii Euroopa õiguspärane püüdlus kui ka esmatähtis eesmärk, mida tuleb kooskõlastada tööstuse, suutlikkuse ja operatiivtegevuse valdkondades;

Partnerluse tugevdamine

7. tuletab meelde partnerluse suurt potentsiaali ja strateegilist tähtsust nii USA kui ka ELi jaoks, pidades silmas jõupingutusi, mida tehakse mõlema heaolu ja julgeoleku saavutamiseks ning reeglitel põhineva korra tugevdamiseks, mis toetab rahvusvahelisi institutsioone ning annab neile vahendid ülemaailmse juhtimise parandamiseks; nõuab, et tugevdataks dialoogi ja kaasataks kõik selle partnerluse elemendid ning tehtaks koostööd kõikidel tasanditel, kaasa arvatud kodanikuühiskonna organisatsioonidega; rõhutab, et meie otsused ja teod avaldavad mõju maailma majandusele ja julgeolekule ning peaksid seetõttu olema eeskujuks ja mõlema partneri huvides;

8. toonitab USA kohustusi ülemaailmse jõuna ning kutsub USA valitsust üles toetama Atlandi-ülaliste suhete aluseks olevaid keskseid väärtuseid ning tagama igas olukorras rahvusvahelise õiguse, demokraatia, inimõiguste ja põhivabaduste austamine kooskõlas ÜRO põhikirja ja teiste rahvusvaheliste instrumentidega, millele USA on alla kirjutanud või mille ta on ratifitseerinud;

9. rõhutab, et EL ja USA on mitmepooluselises maailmas teineteise kõige olulisemad partnerid ning ühepoolsed sammud üksnes nõrgestavad Atlandi-ülel partnerlust, mis peab olema dialoogil põhinev võrdsete osapoolte partnerlus vastastikuse usalduse taastamiseks;

10. väljendab kahetsust pika viivituse pärast Euroopa Liidu juures asuva uue USA suursaadiku ametisse nimetamisel, kuid väljendab heameelt asjaolu üle, et uus suursaadik on nimetatud ning sai 29. juunil 2018 USA Senatilt kinnituse;

11. kritiseerib teravalt avaldusi, mille tegi uus USA suursaadik Saksamaal Richard Grenell, kes teatas oma eesmärgist tugevdada natsionalistlike populistide mõju kogu Euroopas, ning tuletab meelde, et diplomaatide ülesanne ei ole üksikute poliitiliste jõudude toetamine, vaid vastastikuse mõistmise ja partnerluse edendamine; peab lisaks vaenulikuks ja Atlandi-ülase partnerluse vaimuga kokkusobimatuks Donald Trumpi administratsiooni ametnike avaldusi, milles väljendatakse põlgust ELi suhtes ning toetust ksenofoobsetele ja populistlikele jõududele, kelle eesmärk on Euroopa projekt hävitada;

Kolmapäev, 12. september 2018

12. kutsub komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat, komisjoni ja liikmesriike üles edendada koostööd ja koordineerimist ning muutma ELi poliitika USA suhtes järjekindlaks ja tõhusaks, näitamaks ELi ühtse ja tõhusa rahvusvahelise osalejana, kellel on selge sõnum;
13. tuletab meelde, et ühilduvate kaitse- ja julgeolekuhuvide ning tugevate kahepoolsete suhete tõttu on USA oluline partner; nõuab, et võimalikult kiiresti korraldataks ELi ja USA tippkohtumine, et lahendada praegused probleemid ning jätkata tööd ühistes, ülemaailmsetes ja piirkondlikes küsimustes;
14. peab oluliseks USA sõjaliste jõudude kohalolekut Euroopa riikides, kui see on vajalik ja kooskõlas sõlmitud kokkulepete jätkuva täitmisega;
15. rõhutab, et Atlandi-ülese tasandi välispoliitiline struktureeritud ja strateegiline dialoog, milles osalevad ka Euroopa Parlament ja USA Kongress, on Atlandi-üleste suhete, sh julgeolekukoostöö tugevdamiseks ülioluline, ning nõuab ELi ja USA dialoogi välispoliitilise mõõtme laiendamist;
16. tuletab meelde oma ettepanekut luua Atlandi-ülene poliitikanõukogu, mille kaudu toimuks välis- ja julgeolekupoliitika süstemaatiline arutamine ja kooskõlastamine komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ning USA välisministri juhtimisel, ning mida toetaks ka poliitikajuhtide korrapärane suhtlus;
17. tunneb heameelt õigusloojate Atlandi-ülese dialoogi jätkuva ja katkematu töö üle ELi ja USA suhete edendamisel parlamentaarse dialoogi kaudu ning ühist huvi pakkuvate küsimuste koordineerimisel; kordab taas inimestevaheliste kontaktide ja dialoogi olulisust Atlandi-üleste suhete tugevdamisel; nõuab seepärast nii USA Senati ja Esindajatekoja kui ka Euroopa Parlamendi tõhusamat kaasamist; väljendab heameelt USA Kongressi ja ELi kahepoolse poliitnõupidamise taaskäivitamise üle 115. kongressil ning palub Euroopa Parlamendi bürool ning ELi delegatsioonil Washingtonis pidada nendega tihedamat sidet;
18. tuletab meelde, et nii ELi kui ka USA ühiskonnad on tugevad, rajanevad liberaalsel demokraatial ja õigusriigi põhimõttel ning nende aluseks on erinevad osalejad, nagu valitsused, parlamendid, detsentraliseeritud organid ja osalejad, mitmesugused poliitilised institutsioonid, ettevõtjad ja ametiühingud, kodanikuühiskonna organisatsioonid, vaba ja sõltumatu meedia, usulised rühmitused ning akadeemilised ja teadusringkonnad; rõhutab, et me peaksime soodustama Atlandi-ülesteid kontakte, et suurendada meie partnerluse eelseid ja tähtsust erinevatel tasanditel nii ELis kui ka USAs ja mitte keskendudes ainult USA lääne- ja idarannikule; nõuab sel eesmärgil tõhustatud ja sihtotstarbelisi programme asjakohase rahastusega;
19. väljendab heameelt Euroopa institutsioonide ja USA osariikide ja linnapiirkondade vaheliste suhete aktiivse rolli üle üldistes Atlandi-ülestes suhetes ja eriti sõpruslinnade suhetes; toonitab sellega seoses vastastikuse mõistmise memorandumid Under 2 alusel tehtavat koostööd; kutsub USA osariike üles tugevdama kontakte ELi institutsioonidega;
20. rõhutab, et haridusprogrammide kaudu toimiv kultuurivahetus on ülimalt tähtis ühiste väärtuste edendamiseks ja kujundamiseks ning sidemete loomiseks Atlandi-üleste partnerite vahele; nõuab seepärast, et tõhustataks ja hõlbustataks üliõpilaste juurdepääsu USA ja Euroopa Liidu vahelistele liikuvusprogrammidele programmi „Erasmus+“ raames;
21. väljendab erilist imetlust nende Ameerika õpilaste suhtes, kes on pärast mitmeid traagilisi koolitulistamisi nõudnud rangemaid relvaseadusi ja kritiseerinud NRA (National Rifle Association) suurt mõju õigusloomes;

Kolmapäev, 12. september 2018

Ülemaailmsete probleemide ühine lahendamine

22. rõhutab, et EL ja USA peaksid ka edaspidi etendama olulist konstruktiivset rolli ning lahendama ühiselt regionaalseid konflikte ja ülemaailmseid probleeme, tuginedes rahvusvahelise õiguse põhimõtetele; rõhutab, et USA ja muude üleilmsete suurjõudude suhtumise tõttu seatakse üha enam kahtluse alla mitmepoolsus, mida Euroopa peab ülimalt tähtsaks; tuletab meelde, kui tähtis on rahu ja stabiilsuse säilitamiseks mitmepoolsus, mis aitab edendada õigusriigi väärtusi ja lahendada ülemaailmseid probleeme, ning rõhutab, et probleemidega tuleks tegeleda asjakohaste rahvusvaheliste foorumite kaudu; tunneb seetõttu muret, et USA hiljutised ühepoolsed otsused – lahtiütlemine olulistest rahvusvahelistest lepingutest, teatud lubaduste tühistamine, rahvusvaheliste reeglite kahjustamine, lahkumine rahvusvahelistest foorumitest ning diplomaatiliste ja kaubanduspingete õhutamine – võivad ühistest väärtustest kõrvale kalduda ning pingestada ja kahjustada suhteid; nõuab, et Euroopa Liit näitaks sellistele otsustele reageerimisel üles ühtsust, otsusekindlust ja proportsionaalsust; kutsus seepärast ELi liikmesriike üles vältima kahepoolsete eeliste saavutamiseks tegevusi või samme, mis kahjustaksid ühtset ja sidusat Euroopa lähenemisviisi;

23. võtab teadmiseks, et teistel suurriikidel, nagu Venemaa ja Hiina, on jõulised poliitilised ja majanduslikud strateegiad, millest mitmed võivad olla vastuolus meie ühiste väärtustega, rahvusvaheliste kohustustega ja Atlandi-ülese partnerluse kui sellisega ning neid ohustada; tuletab meelde, et sellised arengud muudavad ELi ja USA koostöö veelgi olulisemaks, et saaksime ka edaspidi toetada avatud ühiskondi ning edendada ja kaitsta meie ühiseid õigusi, põhimõtteid ja väärtusi, sh rahvusvahelise õiguse järgimist; nõuab sellega seoses EL ja USA vahelist paremat koordineerimist ühise karistuspoliitika kujundamisel ja vastavusse viimisel, et suurendada selle tõhusust;

24. on seisukohal, et selleks, et tulla toime Venemaa püüdlustega Lääne ühiskondi survestada, mõjutada, destabiliseerida ja nende nõrku kohti ja demokraatlikke valikuid ära kasutada, on vaja ühist Atlandi-ülest vastust; on seetõttu veendunud, et USA ja EL peaksid seadma prioriteediks Venemaaga seotud meetmete koordineerimise, kaasates vajaduse korral NATO; võtab sellega seoses murelikult teadmiseks USA ja Venemaa presidentide avaldused, mille nad tegid 16. juulil 2018 Helsingis toimunud kohtumise raames; tuletab meelde, et võltsuudised, väärinfo ja eriti pahatahtliku sekkumise allikad kujutavad meie demokraatialle selget ohtu; nõuab, et algatataks poliitiline ja ühiskondlik dialoog, mis tasakaalustaks anonüümsust ja vastutust sotsiaalmeedias;

25. rõhutab, et julgeolek on mitmetahuline ja läbipõimunud ning see hõlmab lisaks sõjandusele ka keskkonna, energia, kaubanduse, kübervaldkonna, kommunikatsiooni, tervise, arengu, vastutuse, humanitaarrajade ja muude valdkondadega seotud küsimusi; rõhutab, et julgeolekuküsimustega tuleb tegeleda laiahaardeliselt; peab sellega seoses kahetsusväärseks kavandatavaid märkimisväärseid eelarvekärpeid, nagu Afganistanile riigi ülesehitamiseks eraldatava raha vähendamine, Aafrikale antava arenguabi vähendamine, humanitaarabi ning USA sissemaksete vähendamine ÜRO programmidesse, tegevusse ja ametitesse;

26. rõhutab, et tasakaalustatud ja mõlemale kasuliku Atlandi-ülese kaubanduslepingu mõju ei piirduks üksnes kaubandus- ja majandushuvidega;

27. märgib, et NATO on jätkuvalt Euroopa kollektiivkaitse peamine tagaja; väljendab heameelt, et USA on uuesti kinnitanud oma pühendumist NATO-le ja Euroopa julgeolekule, ning toonitab, et ELi ja NATO koostöö süvendamine tugevdab ka Atlandi-ülest partnerlust;

28. rõhutab koostöö, koordineerimise ja sünergia tähtsust julgeoleku ja kaitse valdkonnas; rõhutab, et oluline on kaitsele paremini kulutada, ning toonitab sellega seoses, et koormuse jagamisel ei tohiks keskenduda ainult sisenditele (eesmärk eraldada kaitsekulutus-tekst 2 % SKPst), vaid ka väljunditele (suutlikkus mõõdetuna kasutatavate, valmis ja jätkusuutlike üksustena); tuletab meelde, et see arvuline sisendi eesmärk väljendab seejuures eurooplaste üha suurenevat vastutustunnet oma julgeoleku eest, mis on muutunud vajalikuks strateegilise keskkonna halvenemise tõttu; väljendab heameelt, et kaitse on muutumas ELi ja selle liikmesriikide jaoks prioriteetsemaks valdkonnaks, mis suurendab nii ELi kui ka NATO sõjalist tõhusust, ning tervitab sellega seoses USA vägede kohalolekut ELi territooriumil; märgib, et NATO on Euroopa ja tema liitlaste kollektiivse julgeoleku tagamisel endiselt ülimalt tähtis (Põhja-Atlandi lepingu artikkel 5); rõhutab, et NATO suutlikkus oma ülesandeid täita on tihedalt seotud Atlandi-ülese suhte tugevusega;

Kolmapäev, 12. september 2018

29. kutsus ELi üles tugevdama võimekuse suurendamiseks Euroopa kaitsekoostöö liitu, et tagada ELi strateegiline tähtsus kaitstes ja julgeolekus, näiteks kaitsekulutuste, teadusuuringute, arengu, hangete, hoolduse ja koolituste suurema koostoime ja tõhususe kaudu; rõhutab, et ulatuslikum kaitsekoostöö ELi tasandil tugevdab Euroopa panust rahu, julgeoleku ja stabiilsuse tagamisse piirkondlikult ja rahvusvaheliselt ning edendab sellega ka NATO eesmärke ning kindlustab meie Atlandi-ülest sidet; toetab seega Euroopa kaitsestruktuuride tõhustamiseks tehtud uusi jõupingutusi, nagu Euroopa Kaitsefond ja hiljuti asutatud alaline struktureeritud koostöö (PESCO);

30. väljendab heameelt alalise struktureeritud koostöö käivitamise üle ja toetab selle esimesi projekte, nagu sõjaline liikuvus; rõhutab, et alaline struktureeritud koostöö on nii ELi kui ka NATO ühine huvi ning peaks olema kahe organisatsiooni suutlikkuse suurendamisel ja NATO Euroopa samba kindlustamisel liikumapanev jõud, lähtudes iga riigi põhiseadusest;

31. kordab, et EL ja USA peavad tõhustama koostööd ka küberjulgeoleku ja -kaitse valdkonnas, nimelt selliste eriasutuste ja rakkerühmade kaudu nagu ENISA, Europol, Interpol, alalise struktureeritud koostöö ja Euroopa Kaitsefondi tulevased struktuurid, võideldes eeskätt küberrünnakute vastu ja tehes ühiselt tööd, et töötada välja terviklik ja läbipaistev rahvusvaheline raamistik, millega kehtestatakse küberjulgeoleku poliitika miinimumstandardid, säilitades samal ajal põhivabadused; peab väga oluliseks, et EL ja NATO suurendaksid luureteabe jagamist, et võimaldada küberrünnakute korraldaja ametlikku kindlaksmääramist ja sellest tulenevalt võimaldada piiravate sanktsioonide kehtestamist neile, kes küberrünnakute eest vastutavad; rõhutab USA Euroopa julgeoleku tugevdamise algatuse tähtsust ELi liikmesriikide julgeoleku jaoks ja algatuse positiivset panust sellesse;

32. rõhutab, et tehisintellekti ja masinõppe kasvav tähtsus nõuab ELi ja USA koostöö tõhustamist ning et tuleks võtta meetmeid USA ja Euroopa tehnoloogiaettevõtete koostöö edendamiseks, et tagada arendus- ja rakenduspartnerluse parim kasutamine;

33. palub USA Kongressil lisada Euroopa Parlament Austraalia, Kanada, Uus-Meremaa ja Ühendkuningriigi parlamendiga küberohu kohta teabe jagamise programmi;

34. rõhutab vajadust ühise lähenemise järele digiplatvormide reguleerimisel ja neilt suurema vastutuse nõudmisel, et arutada võrgutsensuuri, autoriõiguse, õiguste omajate õiguste ja isikuandmete küsimusi ja interneti neutraalsuse mõistet; kordab vajadust teha koostööd sellise avatud, koostalitleva ja turvalise interneti edendamiseks, mida reguleerib mitme sidusrühma mudel, mis edendab inimõigusi, demokraatiat, õigusriigi põhimõtet, väljendusvabadust ning tugevdab majanduslikku jõukust ja innovatsiooni, austades samas eraelu puutumatust ja kaitset pettuse, võltsimise ja varguse eest; nõuab, et tehtaks ühiseid jõupingutusi, et töötada välja normid ja eeskirjad ning edendada rahvusvahelise õiguse kohaldamist küberruumis;

35. kordab, et võrgu neutraalsus on sätestatud ELi õiguses; avaldab kahetsust föderaalsete sideametite (Federal Communications Commission) otsuse üle võrgu neutraalsuse eeskirjad tühistada; väljendab heameelt USA Senati hiljutise hääletuse üle, millega see otsus tagasi lükati; kutsus USA Kongressi üles senati otsust järgima, et säilitada avatud, ohutu ja turvaline internet, mis ei võimalda interneti sisu diskrimineerivalt kohelda;

36. rõhutab vajadust pidada nõuetekohaseid läbirääkimisi standardimise üle, eriti tehnoloogia üha kiirema arenemise kontekstis, eriti infotehnoloogia valdkonnas;

37. rõhutab, et ELi ja USA terrorismivastaste meetmete tõhustamise oluline osa on elutähtsa taristu kaitsmine, sealhulgas ühiste standardite edendamise ning ühilduvuse ja koostalitlusvõime ergutamise, ning terrorismivastase võitluse terviklik käsitlus, mis hõlmab ka koordineerimist piirkondlikel, mitmepoolsetel ja ülemaailmsel foorumitel ja terroristliku tegevusega seotud andmete vahetamist; kordab vajadust toetada selliseid mehhanisme nagu ELi reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS) ja muid ühiseid jõupingutusi, mis võivad terrorismi- ja äärmuslusevastases võitluses märkimisväärselt kaasa aidata ja oluliseks osutada; tuletab mõlemale poolele meelde, et terrorismivastane võitlus peab olema kooskõlas rahvusvahelise õiguse ja demokraatlike väärtustega, austades täielikult kodanikuvabadusi ja põhilisi inimõigusi;

Kolmapäev, 12. september 2018

38. väljendab muret Gina Haspeli hiljutise Luure Keskagentuuri (Central Intelligence Agency (CIA)) direktoriks nimetamise pärast, arvestades tema varasemaid puudujääke inimõiguste tagamisel, sealhulgas tema osalemine CIA üleandmis- ja salajase kinnipidamise programmis;

39. peab väga murettekitavaks teateid selle kohta, et USA valitsus kaotab drooniprogrammi vähesedki piirangud, mis suurendab tsiviilohvrite ja ebaseaduslike tapmiste ohtu, ning muudab läbipaistmatuks nii USA drooniprogrammi kui ka mõne ELi liikmesriigi pakutava abi; kutsub USAd ja ELi liikmesriike üles tagama, et relvastatud droonide kasutamine on kooskõlas nende rahvusvahelisest õigusest, sealhulgas rahvusvahelistest inimõigustealastest õigusaktidest ja rahvusvahelisest humanitaarõigusest tulenevate kohustus- tega ning et kehtestataks kindlad siduvad standardid, mis hõlmavad surmavatele droonioperatsioonidele antava abi kõiki vorme;

40. rõhutab, et EL ja USA peavad võitlema maksudest kõrvalehoidumise ja muude finantskuritegude vastu ning tagama läbipaist- vuse;

41. julgustab tegema tõhusamat koostööd võitluses maksudest kõrvalehoidumise, maksustamise vältimise, rahapesu ja terrorismi rahastamisega, eelkõige ELi ja USA terroristide rahastamise jälgimise programmi (TFTP) lepingu raames, mida tuleks tugevdada, et see hõlmaks andmeid välisriigi sekkumise või ebaseaduslike luureoperatsioonidega seotud rahavoogude kohta; kutsub ühtlasi ELi ja USAd üles tegema OECDs koostööd maksudest kõrvalehoidumise ja agressiivse maksuplaneerimise vastases võitluses, kehtestades selle üle- maailmse probleemi lahendamiseks rahvusvahelised eeskirjad ja normid; rõhutab, et jätkuv õiguskaitsekoostöö on meie mõlema jul- geoleku suurendamisel võtmetähtsusega, ning kutsub USAd üles tagama selles valdkonnas kahepoolne ja mitmepoolne koostöö; taunib Dodd-Franki seaduse osalist kehtetuks tunnistamist, mille tagajärjel on Ameerika pankade järelevalve märkimisväärselt vähe- nenud;

42. juhib tähelepanu andmekaitseraamistiku Privacy Shield püsivatele puudustele andmesubjektide põhiõiguste järgimise osas; kii- dab ja toetab üleskutset, et USA seadusandja liiguks privaatsust ja andmekaitset käsitleva ühtse õigusakti vastuvõtmise poole; juhib tähelepanu asjaolule, et isikuandmete kaitse on Euroopas põhiõigus ja USAs ei ole uue ELi isikuandmete kaitse üldmäärusega sarna- seid eeskirju;

43. tuletab meelde laiaulatuslikku Atlandi-ülest solidaarsust reageeringus Skripalite mürgitamisele Salisburys, mille tulemusena saatsid Vene diplomaate välja 20 ELi liikmesriiki, Kanada, Ameerika Ühendriigid, Norra ja viis ELi kandidaatriiki;

44. väljendab veel kord muret selle pärast, et USA Kongress lükkas 2017. aasta märtsis tagasi föderaalse sideameti (Federal Com- munications Commission) esitatud eeskirja „Lairiba- ja muude telekommunikatsiooniteenuste klientide eraelu puutumatus kaits- mine“, loobudes nii sisuliselt lairibaühenduse privaatsuseeskirjadest, mille kohaselt oleks internetiteenuse pakkujatelt nõutud tarbija selget nõusolekut enne veebilehitsemise andmete ja muu privaatsuse teabe reklaamijatele või muudele ettevõtetele müümist või nendega jagamist; on seisukohal, et see kujutab endast järjekordset ohtu eraelu puutumatus kaitsemeetmetele Ameerika Ühendriikides;

45. tuletab meelde, et Ameerika Ühendriigid on ELi viisanõudest vabastatud riikide nimekirjas endiselt ainus kolmas riik, kes ei anna kõigi ELi liikmesriikide kodanikele viisavaba juurdepääsu; nõuab tungivalt, et Ameerika Ühendriigid lisaksid viis asjaomast ELi liikmesriiki (Bulgaaria, Horvaatia, Küprose, Poola ja Rumeenia) võimalikult kiiresti USA viisavabadusprogrammi; tuletab meelde, et komisjon on õiguslikult kohustatud võtma vastu delegeeritud õigusakti – millega peatatakse ajutiselt viisanõudest vabastus nende kol- mandate riikide kodanike suhtes, kes ei ole kaotanud viisanõuet teatavate ELi liikmesriikide kodanike suhtes – 24 kuu jooksul pärast sellekohaste teadete avaldamise kuupäeva ja see tähtaeg oli 12. aprill 2016; palub, et komisjon võtaks nõutava delegeeritud õigusakti Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 265 alusel vastu;

46. rõhutab, et EL on pühendunud oma naaberriikide demokraatia, inimõiguste, õigusriigi, jõukuse, stabiilsuse, vastupanuvõime ja julgeoleku tugevdamisele eeskätt mittesõjaliste vahenditega, eriti assotsieerimislepingute rakendamise kaudu; kutsub ELi ja USAd üles tõhustama omavahelist koostööd ja kooskõlastama paremini oma meetmeid, projekte ja seisukohti Euroopa Liidu lõuna- ja ida- naabruses; tuletab meelde, et ELi arengu- ja humanitaarpoliitikameetmed kõikjal maailmas aitavad ühtlasi kindlustada ülemaailmset julgeolekut;

Kolmapäev, 12. september 2018

47. tunnustab USA strateegilist fookust ja avatust seoses Balkani riikidega ning tuletab meelde, et piirkond kujutab endast probleemi Euroopa ja kogu maailmajao julgeoleku jaoks; kutsub USA-d seega üles osalema täiendavates ühistes jõupingutustes Lääne-Balkani riikides, eelkõige õigusriigi, demokraatia, väljendusvabaduse ja julgeolekukoostöö tugevdamisel; soovib rohkem ühiseid meetmeid, nagu korruptsioonivastased mehhanismid ja institutsioonide kindlustamine, et tagada piirkonna riikidele suurem julgeolek, stabiilsus, vastupanuvõime ja majanduslik jõukus, samuti osaleda pikaajaliste probleemide lahendamisel; on seisukohal, et EL ja USA peaksid algatama Lääne-Balkani riikide teemal uue kõrgetasemelise dialoogi, et tagada poliitiliste eesmärkide vastavus abiprogrammidele, ning võtta ühtlasi asjakohaseid meetmeid;

48. kutsub ELi ja USA-d üles osalema aktiivsemalt ja tõhusamalt Ukraina territooriumil kestva konfliktide lahendamises ning toetama kõiki jõupingutusi, et leida püsiv rahumeelne lahendus, mis austab Ukraina ühtsust, suveräänsust ja territoriaalset terviklikkust ning näeb ette Krimmi poolsaare tagastamise Ukrainale, ning ergutama Ukrainas reformiprotsesse ja majandusarengut, mis peavad olema täielikus kooskõlas Ukraina võetud kohustuste ja rahvusvaheliste organisatsioonide esitatud soovitud soovitustega; väljendab sügavat pettumust edasiste edusammude puudumise pärast Minski kokkulepete rakendamisel ning julgeoleku- ja humanitaarolukorra halvenemise pärast Ida-Ukrainas; märgib seetõttu, et Venemaa-vastased sanktsioonid on endiselt vajalikud ja et USA peaks oma jõupingutusi ELiga kooskõlastama; nõuab, et komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja USA esindaja Ukraina küsimuses teeksid selles küsimuses tihedamat koostööd;

49. tuletab ühtlasi meelde, et on oluline, et EL ja USA püüaksid lahendada nn külmutatud konfliktid Gruusias ja Moldovas;

50. tuletab meelde, et rahvusvaheline kord põhineb rahvusvaheliste lepingute järgimisel; peab sellega seoses kahetsusväärseks USA otsust mitte toetada Kanadas toimunud G7 tippkohtumise järeldusi; kinnitab pühendumist rahvusvaheliste õigusaktide ja universaalsete väärtuste järgimisele, eriti vastutuse, tuumarelva leviku tõkestamise ja vaidluste rahumeelse lahendamise põhimõtetele; rõhutab, et tuumarelva leviku tõkestamise strateegia järjepidevus on üks peamisi tegureid, mis tagab meie usaldusväärse olulise ülemaailmse osaleja ja läbirääkijana; kutsub ELi ja USA-d üles tegema koostööd, et hõlbustada tuumadesarmeerimist ja tõhusaid meetmeid tuumariskide vähendamiseks;

51. rõhutab, et ühine laiaulatuslik tegevuskava Iraaniga on oluline mitmepoolne kokkulepe ning piirkonna stabiilsust taotleva mitmepoolse ja ELi diplomaatia märkimisväärne saavutus; tuletab meelde, et EL on kindlalt otsustanud teha kõik endast oleneva, et pidada ühist laiaulatuslikku tegevuskava Iraaniga rahvusvahelise tuumarelva leviku tõkestamise süsteemi oluliseks tugisambaks, mis on seotud ka Põhja-Korea küsimusega ning on piirkonna julgeoleku ja stabiilsuse väga oluline osa; kordab vajadust käsitleda kõigis asjakohastes formaatides ja foorumitel kriitiliselt ballistiliste rakettide ja piirkondliku stabiilsusega seonduvat Iraani tegevust, eriti Iraani osalust mitmes piirkonna konfliktis, ning inim- ja vähemuste õiguste olukorda Iraanis, mida ühine laiaulatuslik tegevuskava ei hõlma; rõhutab, et nendes küsimustes on Atlandi-ülene koostöö võtmetähtsusega; rõhutab, et Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri (IAEA) mitme aruande kohaselt täidab Iraan ühise laiaulatusliku tegevuskavaga võetud kohustusi; kritiseerib teravalt president Donald Trumpi otsust ühisest laiaulatuslikust tegevuskavast ühepoolset taganeda ning kehtestada Iraanis tegutsevatele ELi ettevõtetele eksteritoriaalsed meetmed; rõhutab, et EL on kindlalt otsustanud kaitsta enda ja oma ettevõtete ja investorite huve USA sanktsioonide eksteritoriaalse mõju eest; väljendab sellega seoses heameelt nn blokeerimismääruse aktiveerimise üle, mille eesmärk on kaitsta ELi kaubandushuve Iraanis USA eksteritoriaalsete sanktsioonide eest, ning kutsub nõukogu, komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles võtma lisameetmeid, mida peetakse vajalikuks ühise laiaulatusliku tegevuskava kindlustamiseks;

52. väljendab muret USA julgeoleku- ja kaubanduspoliitika pärast Ida- ja Kagu-Aasias, sh poliitilise vaakumi pärast, mille jättis USA loobumine Vaikse ookeani ülesest partnerlusest; rõhutab veel kord ELi konstruktivset tegevust tähtsust Ida- ja Kagu-Aasias ja Vaikse ookeani piirkonnas ning ühtlasi väljendab poliitilise ja majandusliku tasakaalu seisukohast heameelt ELi aktiivse kaubanduspoliitika üle selles maailmajaos ja ELi julgeolekualgatuste, eelkõige nende üle, mida väljendati nõukogu järeldustes ELi tõhustatud julgeolekukoostöö kohta Aasias ja Aasiaga;

Kolmapäev, 12. september 2018

53. väljendab heameelt Põhja-Koreaga (KR DV) uute kõrgetasemeliste dialoogide alustamise ning Singapuris 12. juunil 2018 toimunud tippkohtumise üle, tuletab meelde, et kuigi need kõnelused ei ole veel andnud käegakatsutavaid ega kontrollitavaid tulemusi, on nende eesmärk pingete rahumeelne leevendamine ja seeläbi rahu, julgeoleku ja stabiilsuse edendamine piirkonnas ja maailmas; rõhutab, et rahvusvaheline kogukond, sh EL ja USA, peavad samas jätkama KR DV-le surve avaldamist, kuni riik muutub tõepoolest tuumarelvavabaks piirkonnaks, ratifitseerides tuumarelvakatsetuste üldise keelustamise lepingu ning lubades Tuumarelvakatsetuste Üldise Keelustamise Lepingu Organisatsiooni ettevalmistuskomisjonil ja IAEA-l oma tuumarelvavabaks piirkonnaks muutumist dokumenteerida; väljendab muret asjaolu pärast, et KR DV ei ole tuumarelvavabaks piirkonnaks muutumise suunas teinud piisavalt edusamme, mistõttu president Donald Trump tühistas 24. augustil 2018 riigisekretär Mike Pompeo kavandatud kõnelused KR DVs;

54. tuletab meelde, et USA ei ole tuumarelvakatsetuste üldise keelustamise lepingut veel ratifitseerinud, kuigi USA on II lissasse kuuluv riik, kelle allkiri on lepingu jõustumiseks vajalik; kordab komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja üleskutset, et maailma riigijuhid lepingu ratifitseeriksid; ergutab USA-d tuumarelvakatsetuste üldise keelustamise lepingut esimesel võimalusel ratifitseerima ja pakkuma Tuumarelvakatsetuste Üldise Keelustamise Lepingu Organisatsiooni ettevalmistuskomisjonile täiendavat toetust, veendes ka II lisa ülejäänud riike lepingut ratifitseerima;

55. nõuab rahvusvahelise mereõiguse järgimist, sealhulgas Lõuna-Hiina merel; palub USA-l sellega seoses ratifitseerida ÜRO mereõiguse konventsioon;

56. kutsub EL-i ja USA-d üles tegema tõhustatud koostööd Süüria piirkondlike konfliktide ja varisõja rahumeelseks lahendamiseks, kuna ühise strateegia puudumine takistab konfliktide rahumeelset lahendamist, ning kutsub kõiki konflikti osapooli ja piirkondlikke osalejaid üles hoiduma vägivallast ja sammudest, mis võivad olukorra tõsisemaks muuta; kinnitab ÜRO juhitud Genfi protsessi ülimuslikkust Süüria konflikti lahendamises viisil, mis on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 2254, kaasab läbirääkimistesse kõik konflikti osapooled ning mida toetavad peamised rahvusvahelised ja piirkondlikud osalejad; nõuab ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide täielikku rakendamist ja järgimist, mida praegu ei tee Astana läbirääkimistel osalevad riigid; nõuab ühiseid jõupingutusi, et tagada abivajajatele takistamatu juurdepääs humanitaarabile, aga ka kuritegude sõltumatut, erapooletut, põhjalikku ja usaldusväärset uurimist ning nende toimepanijate vastutusele võtmist; nõuab ühtlasi alates 2012. aastast Süüria Araabia Vabariigis toimepandud rahvusvahelisi kuritegusid uuriva rahvusvahelise, erapooletu ja sõltumatu mehhanismi toetamist;

57. tuletab meelde, et EL toetab sisulise Lähis-Ida rahu protsessi jätkumist kahe riigi kooseksisteerimisel põhineva lahenduse saavutamiseks 1967. aasta piiride alusel, kindlustades sõltumatu, demokraatliku, elujõulise ja tervikliku Palestiina riigi, turvalise Iisraeli riigi ja teiste naaberriikide rahumeelse ja turvalise kooseksisteerimise, ning rõhutab, et tuleb hoiduda sammudest, mis kahjustaksid sellekohaseid jõupingutusi; peab sellega seoses erakordselt kahetsusväärseks USA valitsuse otsust viia oma saatkond Tel Avivist Jeruusalemma ja tunnustada linna ametlikult Iisraeli pealinnana; rõhutab, et iisraellaste ja palestiinlaste lõplikus rahulepingus tuleb lahendada Jeruusalemma küsimus; rõhutab, et tuleb kindlustada ühist tegevuskava, ja rõhutab, et USA peab kooskõlastama oma jõupingutusi rahu saavutamiseks Lähis-Idas Euroopa partneritega;

58. tunnustab UNRWAd ja selle pühendunud töötajaid nende märkimisväärse ja hädavajaliku humanitaar- ja arengutöö eest, mida nad teevad Palestiina põgenike jaoks (Läänekaldal ja sealhulgas Ida-Jerusalemmas, Gaza sektoris, Jordaania, Liibanonis ja Süürias) ning mis on piirkonna julgeoleku ja stabiilsuse tagamiseks väga tähtis; peab äärmiselt kahetsusväärseks USA administratsiooni otsust vähendada UNRWA-le antavat rahalist toetust ning nõuab, et USA selle otsuse uuesti läbi vaataks; rõhutab, et Euroopa Parlament ja Euroopa Liit toetavad organisatsiooni järjekindlalt, ning ergutab EL-i liikmesriike eraldama täiendavaid rahalisi vahendeid, et tagada UNRWA tegevuse jätkusuutlikkus pikaajalises perspektiivis;

59. ergutab tegema täiendavat ülemaailmset koostööd seoses EL-i ja USA programmidega, millega edendatakse demokraatiat, meediavabadust, vabasisid ja õiglasi valimisi ja inimõiguste kaitset, sh pagulaste, rändajate, naiste, rassiliste ja usuvähemuste õiguste kaitset; rõhutab hea valitsemistava, vastutuse, läbipaistvuse ja õigusriigi väärtuste tähtsust, mis on inimõiguste kaitse alus; kordab EL-i tugevat ja põhimõtetelise surmanuhtluse vastast seisukohta ning toetust surmanuhtluse üldisele moratooriumile eesmärgiga surmanuhtluse kogu maailmas kaotada; rõhutab vajadust teha koostööd kriiside ennetamisel ja rahu tagamisel ning humanitaarhädalukordadele reageerimisel;

60. kordab, et EL-i ja USA-l on ühised huvid Aafrikas, kus tuleb koordineerida ja tõhustada kohalikul, piirkonna ja rahvusvahelisel tasandil toetust heale valitsemistavale, demokraatiale, inimõigustele, kestlikule sotsiaalsele arengule, keskkonnakaitsele, rände haldamisele, majanduse juhtimisele ning julgeolekuprobleemide lahendamisele, samuti piirkondlike konfliktide rahumeelse lahendamisele ning võitlusele korruptsiooni, ebaseaduslike finantstehingute, vägivalda ja terrorismi vastu; on seisukohal, et parem kooskõlastamine EL-i ja USA vahel, sealhulgas tõhustatud poliitilise dialoogi ja Aafrika ühisstrateegiatega väljatöötamise abil, võttes nõuetekohaselt arvesse piirkondlike organisatsioonide ja allpiirkondlike rühmituste seisukohti, tooks kaasa mõjusamad meetmed ja ressurside tulemuslikuma kasutamise;

Kolmapäev, 12. september 2018

61. rõhutab, kui tähtsad on ELi ja USA ühised poliitika-, majandus- ja julgeolekuhuvid seoses selliste riikide nagu Hiina ja Venemaa majanduspoliitikaga, ning tuletab meelde, et ühised jõupingutused – sh WTOs – aitaksid lahendada selliseid probleeme nagu tasakaalu saavutamine ülemaailmses kaubanduses ja olukord Ukrainas; kutsub USA valitsust üles hoiduma edaspidi WTO apellatsioonikogu kohtunike nimetamise blokeerimisest; rõhutab vajadust teha tihedamat koostööd seoses Hiina strateegiaga „One Belt, One Road“, muu hulgas arendada ELi sellealast koostööd neljapoolse julgeolekudialoogiga, milles osalevad USA, India, Jaapan ja Austraalia;

62. juhib tähelepanu vajadusele teha paremini koostööd Arktika-poliitika alal, eriti Arktika Nõukogu raames, kuna kliimamuutuste mõjul võivad saada kättesaadavaks uued meresõiduteed ja loodusvarad;

63. rõhutab, et ränne on ülemaailmne nähtus ning seega tuleks sellega tegeleda koostöö, partnerluse ning inimõiguste ja julgeoleku kaitsmise kaudu, aga ka rändeteede haldamisega ja ülemaailmse lähenemisviisi taotlemisega ÜRO tasandil, järgides rahvusvahelist õigust, eelkõige 1951. aasta Genfi pagulasseisundi konventsiooni ja selle 1967. aasta protokolli; kiidab heaks seni ÜROs tehtud jõupingutused ülemaailmse turvalise, korralduse ja seadusliku rände kokkuleppe ja üleilmse pagulase käsitleva kokkuleppe saavutamiseks, ning peab kahetsusväärseks USA 2017. aasta detsembri otsust loobuda nendes aruteludes osalemisest; kutsub üles looma ühist poliitikat rände algpõhjustega tegelemiseks;

64. toetab ELi ja USA tõhustatud energiakoostööd – sh taastuvenergia alal –, mis arendab edasi ELi-USA energianõukogu raamistikku; kordab seega üleskutset jätkata sellekohaseid kohtumisi; nõuab ühtlasi suuremat koostööd energeetikauuringute ja uute tehnoloogiate valdkonnas ning tihedamat koostööd energiataristu kaitsmisel küberrünnete eest; rõhutab vajadust teha koostööd energiavarustuse kindluse tagamiseks ja selgitada, kuidas jätkub Ukraina kui transiidiriigi roll;

65. rõhutab muret torujuhtme „Nord Stream 2“ ja võimalike lahkkelide pärast, mida see võib tekitada energiajulgeolekus ja liikmesriikide solidaarsuses, ning väljendab heameelt USA toetuse üle Euroopa energiajulgeoleku tagamisele;

66. peab kahetsusväärseks USA taganemist Pariisi kokkuleppest, kuid kiidab nende USA üksikisikute, ettevõtete, linnade ja osariikide jätkuvaid jõupingutusi, kes töötavad siiski Pariisi kokkuleppe täitmise ja kliimamuutuste vastu võitlemise nimel, ning rõhutab, et EL peaks looma nende osalejatega tihedamad suhted; võtab teadmiseks asjaolu, et kliimamuutused ei ole enam USA riikliku julgeolekustrateegia osa; kinnitab uuesti ELi võetud kohustust järgida Pariisi kokkulepet ja ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ning rõhutab vajadust neid rakendada, et kindlustada ülemaailmne julgeolek ning arendada jätkusuutlikumat majandust ja ühiskonda; tuletab meelde, et üleminek rohelisele majandusele toob kaasa mitmeid võimalusi töökohtade loomiseks ja majanduskasvuks;

67. ergutab jätkama koostööd innovatsiooni, teaduse ja tehnoloogia vallas ning nõuab USA ja ELi vahelise teadus- ja tehnoloogialepingu uuendamist;

Reeglitel põhineva kaubanduskorra kaitsmine keerulisel ajal

68. märgib, et USA oli 2017. aastal ELi suurim eksporditur ja suuruselt teine ELi impordi lähtekoht; märgib, et ELi ja USA vahelises kaubavahetuses, teenustekaubanduses, digitaalkaubanduses ja välismaiste otseinvesteeringute valdkonnas esinev puudujääk ja ülejääk on erineva suurusega; rõhutab, et ELi ja USA kaubandus- ja investeerimissuhted, mis on kõige ulatuslikumad maailmas ja on alati põhinenud ühistel väärtustel, on üks kõige olulisemaid üleilmse majanduskasvu, kaubanduse ja heaolu edendajaid; juhib ka tähelepanu asjaolule, et ELil on USAga 147 miljardi USA dollari suurune kaubandusbilansi ülejääk; märgib, et ELi ettevõtjad pakuvad USAs tööd 4,3 miljonile töötajale;

69. toonitab, et EL ja USA on enneolematu kiiruse ja intensiivsusega arenevas globaliseerunud maailmas kaks põhiosalist ning et ühiseid proovikive silmas pidades on ELil ja USA-l ühine huvi teha kaubanduspoliitika küsimustes koostööd ja neid kooskõlastada, et kujundada tulevast mitmepoolset kaubandussüsteemi ja ülemaailmseid standardeid;

Kolmapäev, 12. september 2018

70. juhib tähelepanu asjaolule, et WTO keskne roll mitmepoolses kaubandussüsteemis on parim viis tagada avatud, õiglane ja eeskirjadel põhinev süsteem, mis võtab arvesse ja tasakaalustab oma liikmete erinevaid huve; kinnitab oma toetust mitmepoolse kaubandussüsteemi täiendavale tugevdamisele; toetab komisjoni jõupingutusi teha USAga täiendavat koostööd, et töötada välja üldine positiivne käsitlusviis praeguste institutsiooniliste ja süsteemsete probleemide lahendamiseks;

71. rõhutab WTO rolli kaubandusalaste vaidluste lahendamisel; kutsub kõiki WTO liikmeid üles tagama WTO vaidluste lahendamise süsteemi nõuetekohane toimimine; peab sellega seoses kahetsusväärseks, et USA takistab apellatsioonikogu vabade ametikohade täitmist, mis ohustab WTO vaidluste lahendamise süsteemi toimimist; kutsub komisjoni ja WTO liikmeid üles uurima võimalusi sellest WTO apellatsioonikogu kohtunike koosseisu uuendamisega seotud ummikseisust pääsemiseks ning vajaduse korral vaidluste lahendamise süsteemi reformimise; on seisukohal, et selliste reformide eesmärk võiks olla tagada, et süsteem oleks võimalikult tõhus ja sõltumatu, kuid samas jätkuvalt kooskõlas väärtuste ja üldise lähenemisviisiga, mida EL on alates WTO loomisest pidevalt kaitsnud ja mis hõlmab eelkõige vaba ja ausa kaubanduse üleilmset edendamist õigusriigi põhimõtetele tuginedes ning WTO liikmete kohust järgida kõiki WTO kohustusi;

72. peab küll kahetsusväärseks, et WTO 11. ministrite konverents lõppes tulemusteta, kuid kiidab heaks, et USA, EL ja Jaapan allkirjastasid ühisavalduse ebaausa turumoonutamise ja proteksionistlike tavade kaotamise kohta, mida rõhutati ka G20 avalduses 2017. aasta juulis; nõuab, et USA ja Jaapaniga tehtaks selles küsimuses täiendavat koostööd, et kaotada ebaausad kaubandustavad, nagu diskrimineerimine, turulepääsu piiramine, dumping ja subsidiumid;

73. kutsub komisjoni üles koostama koos USA ja teiste WTO liikmetega töökava turgu moonutavate toetuste kaotamiseks puuvilla- ja kalandussektorites (eelkõige seoses ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügiga); nõuab koostöö tegemist mitmepoolse tegevuskava edendamiseks uutes küsimustes, nagu e-kaubandus, digitaalkaubandus, sh digitaalne areng, investeeringute soodustamine, kaubandus ja keskkond ning kaubandus ja sooline võrdõiguslikkus, samuti konkreetsete poliitikameetmete edendamiseks, mis soodustavad mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate osalemist maailmamajanduses;

74. nõuab, et EL ja USA edendaksid rahvusvahelist koostööd, tugevdamaks rahvusvahelisi riigihangete alaseid kokkuleppeid, eelkõige lepingut riigihangete kohta;

75. kutsub komisjoni üles pidama Ameerika Ühendriikidega dialoogi, et taasalustada läbirääkimisi mitmepoolse keskkonnatoetuste lepingu ja teenustekaubanduse lepingu teemal;

76. nõuab, et EL ja USA koondaksid oma vahendid võitluseks ebaõiglase kaubanduspoliitika ja ebaausate kaubandustavade vastu, järgides samas mitmepoolseid eeskirju ja WTO vaidluste lahendamise mehhanismi ning vältides ühepoolseid meetmeid, kuna need on kahjulikud kõigile üleilmsetele väärtusahelatele, milles tegutsevad ELi ja USA ettevõtjad; peab äärmiselt kahetsusväärseks rahvusvahelises kaubandussüsteemis valitsevat ebakindlust, mis on tingitud sellest, et USA kasutab enne WTO asutamist ja vaidluste lahendamise süsteemi väljatöötamist loodud meetmeid ja poliitikavahendeid (näiteks 1962. aasta seaduse paragrahv 232 ja 1974. aasta seaduse paragrahv 301); juhib sellega seoses tähelepanu asjaolule, et USA otsus kehtestada paragrahvi 232 alusel terasele ja alumiiniumile tollitariifid ei ole riikliku julgeoleku seisukohalt põhjendatud, ning palub, et USA vabastaks ELi ja teised liitlased täielikult ja püsivalt neist meetmetest; palub komisjonil reageerida kindlakäeliselt, kui neid tariife hakatakse kasutama ELi ekspordi pärssimiseks; rõhutab ühtlasi, et mis tahes sanktsioonid, mida USA võib rakendada vastumeetmetena Euroopa kaupadele pärast seda, kui avaldati apellatsioonikogu aruanne USA kaebuse kohta ELi vastu seoses meetmetega, mis mõjutavad kauplemist suurte tsiviilõhusõidukitega, ei oleks seaduspärased, kuna USA esitatud 218st väitest lükkas WTO tagasi 204 ning alles oodatakse täiendavat aruannet USA ebaseaduslike subsidiumitega seotud juhtumi kohta;

77. võtab teadmiseks ELi ja USA jätkuva kahepoolse koostöö mitmesugustes regulatiivsetes küsimustes, mida tõendavad hiljuti sõlmitud kindlustuse ja edasikindlustusega seotud usaldatavusnõudeid käsitlev kahepoolne leping ning ravimitootjate inspekteerimise tunnustamist käsitlev vastastikuse tunnustamise kokkulepe; kutsub komisjoni ja nõukogu üles täielikult tunnustama Euroopa Parlamendi rolli selles protsessis;

78. rõhutab intellektuaalomandi suurt tähtsust ELi ja USA majanduse jaoks; kutsub mõlemat osapoolt üles toetama teadus- ja arendustegevust mõlemal pool Atlandi ookeani, tagades kõrgel tasemel intellektuaalomandi kaitse ja vajalikud tingimused, et kvaliteetsete uuenduslike toodete loojad saaksid oma tööd jätkata;

Kolmapäev, 12. september 2018

79. kutsub ELi ja USA-d üles parandama USA-sse ja ELi ekspordivate VKEde turulepääsu, suurendades kehtivate eeskirjade ja turuvõimaluste läbipaistvust mõlemal pool Atlandi ookeani, näiteks VKEdele suunatud portaali kaudu;

80. rõhutab USA turu olulisust ELi VKEde jaoks; nõuab, et EL ja USA lahendaksid tariifidest, mittetariifsetest kaubandustõketest ja tehnilistest kaubandustõketest tingitud ebaproportsionaalse mõju probleemi, millega peavad tegelema VKEd mõlemal pool Atlandi ookeani; seejuures tuleks kaaluda mitte üksnes tariifide vähendamist, vaid tollimenetluste lihtsustamist ja ehk ka uusi mehhanisme, mis aitaksid VKE-del vahetada kogemusi ja parimaid tavasid seoses ostmise ja müümisega ELi ja USA turgudel;

81. nõuab, et EL ja USA väldiksid kahepoolse koostöö raames omavahelist maksukonkurentsi, kuna see toob kaasa üksnes investeeringute vähenemise mõlemas majanduses;

82. nõuab, et EL ja USA lepiksid kokku digitaalse kaubanduse raamistikus, milles võetakse arvesse mõlema poole kehtivaid õigusraamistikke ja lepinguid, andmekaitsealaseid õigusakte ja andmete puutumatus eeskirju, mis on eriti oluline teenuste sektori jaoks; rõhutab sellega seoses, et EL ja USA peaksid tegema koostööd, et innustada kolmandaid riike järgima kõrgeid andmekaitsestandardeid;

83. palub ELil ja USA-l suurendada koostööd kliimamuutuste valdkonnas; nõuab, et EL ja USA kasutaksid kõigil tasanditel ära pooleliolevaid ja tulevasi kaubandusläbirääkimisi, et tagada selliste rahvusvaheliselt kokku lepitud standardite kohaldamine nagu Pariisi kokkulepe, edendamaks kauplemist keskkonnahoidlike toodetega, sh tehnoloogiaga, ja tagada energiasüsteemi ülemaailmne ümberkorraldamine, rakendades selget ja kooskõlastatud rahvusvahelist kaubanduse tegevuskava nii keskkonna kaitsmiseks kui ka tööhõive ja majanduskasvu võimaluste loomiseks;

84. on seisukohal, et võimalikku uut ELi ja USA kaubandus- ja investeerimissuhete lepingut ei saa arutada survestamise ega ähvarduste õhkkonnas ning et ELi huvides oleks üksnes mitmekülgne, ambitsioonikas, tasakaalustatud ja laiaulatuslik leping, mis hõlmaks kaubanduse kõiki valdkondi; nendib sellega seoses, et kasu võiks olla võimaliku konkreetse ja alalise õigusloome- ja konsulteerimisalase koostöö mehhanismi loomisest; kutsub komisjoni üles jätkama USAga läbirääkimisi sobivatel asjaoludel;

85. juhhib tähelepanu asjaolule, et kaubavoogude jaoks on üha enam vaja uusi, kiiremaid ja turvalisemaid kaupade ja teenuste piiriülese transpordi viise; nõuab, et EL ja USA kui olulised kaubanduspartnerid teeksid koostööd kaubandust soodustavate digitaaltehnoloogia lahenduste loomiseks;

86. tuletab meelde, kui oluline on ELi ja USA käimasolev dialoog ning koostöö teaduse ja tehnoloogia valdkonnas; tunnustab ELi ja USA jõupingutusi teadus- ja arendustegevuse valdkonnas, mis on teadmiste ja majanduskasvu olulised edendajad, ning toetab ELi ja USA teadus- ja tehnoloogiaalase koostöölepingu jätkamist ja laiendamist ka pärast 2018. aastat, et edendada teadus- ja arendustegevust, innovatsiooni ja uut kujunemisejärgus tehnoloogiat, kaitsta intellektuaalomandi õigusi ning tagada arvukamad ja paremad töökohad, kestlik kaubandus ja kaasav majanduskasv;

87. jagab USA muret terase liigse tootmisvõimsuse pärast maailmas; peab samas kahetsusväärseks, et WTO nõuetega vastuolus olevad ühepoolsed meetmed ainult kahjustavad reeglitel põhineva kaubanduskorra terviklikkust; toonitab, et isegi ELi alaline vabastamine USA tollimaksudest ei saa seda tegevussuunda seaduspärastada; kutsub komisjoni üles koostöös USAga G20 ülemaailmse foorumi raames suurendama jõupingutusi võitluses terase liigse tootmisvõimsuse vastu, et kasutada ära mitmepoolsete meetmete tohutut potentsiaali; kinnitab veel kord oma veendumust, et kooskõlastatud ühismeetmed on reeglitel põhinevates kaubandussüsteemides selliste ülemaailmsete probleemide lahendamiseks parim viis;

88. toonitab, kui oluline on ELi ja USA jaoks kooskõlastatud ja konstruktiivselt tegeleda WTO vajaliku kaasajastamisega, et muuta see tõhusamaks, läbipaistvamaks ja usaldusväärsemaks ning tagada, et rahvusvaheliste kaubanduseeskirjade ja rahvusvahelise kaubanduspoliitika protsessi oleks piisavalt integreeritud soolise võrdõiglikkuse, sotsiaalne, keskkonnaalne ja inimõiguste mõõde;

Kolmapäev, 12. september 2018

89. juhib tähelepanu asjaolule, et EL pooldab moonutamata turumajandust, avatud väärtusi ning reeglitel põhinevat ja ausat kaubandust; kordab oma toetust strateegiale, mida komisjon rakendab vastusena Ameerika Ühendriikide praegusele kaubanduspoliitikale, järgides samas mitmepoolse kaubandussüsteemi eeskirju; nõuab, et kõik ELi liikmesriigid tegutseksid üksmeelselt, ja palub komisjonil välja töötada üldine lähenemisviis olukorra lahendamiseks; rõhutab, kui oluline on selles olukorras säilitada ELi liikmesriikide ühtsus, kuna ELi ühismeetmed rahvusvahelisel tasandil ühise kaubanduspoliitika ja ELi tolliliidu raames, samuti kahepoolset USAga, on osutunud palju tõhusamaks kui üksikute liikmesriikide tehtud mis tahes algatused; kordab, et EL on valmis tegema Ameerika Ühendriikidega mõlemale poolele huvi pakkuvates kaubandusküsimustes koostööd mitmepoolse kaubandussüsteemi eeskirjade piires;

90. peab kahetsusväärseks president Donald Trumpi otsust katkestada USA osalemine ühises laiaulatuslikus tegevuskavas ning mõju, mida see otsus avaldab Iraanis tegutsevatele ELi ettevõtjatele; toetab kõiki ELi jõupingutusi Iraani investeerivate ELi ettevõtjate huvide kaitseks, eriti komisjoni otsust rakendada blokeerimisstatuut, mis näitab ELi pühendumist ühisele laiaulatuslikule tegevuskavale; on seisukohal, et nimetatud statuuti tuleks kasutada iga kord, kui see on asjakohane;

91. nõuab, et EL ja USA tugevdaksid koostööd ja jõupingutusi, et rakendada ja laiendada ettevõtjate hoolsuse süsteeme, tugevdaks rahvusvahelist inimõiguste kaitset, sh konfliktipiirkondadest pärit maavarade ja metalliga kauplemise valdkonnas;

92. peab taunimisväärseks, et USA ei panusta enam aktiivselt keskkonnakaitseks; peab sellega seoses kahetsusväärseks president Donald Trumpi otsust tühistada keeld elevantjahi trofeede impordile teatavatest Aafrika riikidest, sh Zimbabwe ja Sambia, pidades silmas asjaolu, et USA on selliste trofeede suurim importija;

93. nõuab, et EL ja USA jätkaksid ja tugevdaksid Atlandi-ülest parlamentaarset koostööd, mis võiks kaasa tuua tõhusama ja ulatuslikuma poliitilise raamistiku ELi ja USA vaheliste kaubandus- ja investeerimissidemete parandamiseks;

94. väljendab muret, et USA ja Hiina võivad saavutada kokkuleppe, mis ei ole WTOga täielikult vastavuses ja võib kahjustada meie huve ning ohustada Atlandi-üleseid kaubandussuhteid; rõhutab seepärast vajadust sõlmida üldisem ülemaailmne leping meie peamiste kaubanduspartneritega, pidades silmas meie ühiseid huve kogu maailmas;

o

o o

95. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, Euroopa välisteenistusele, komisjonile, liikmesriikide, läbirääkijariikide ja kandidaatriikide valitsustele ning parlamentidele, USA presidendile ning USA senatile ja esindajatekojale.
